
Публикуван на: 27-05-2007

Източник: [Портал Европа](#)

Британският вестник Дейли Мейл предупреждава, че енергийната зависимост, в която Русия поставя Европа, е много по-фундаментална и правдоподобна заплаха за континента, отколкото ислямският тероризъм или севернокорейските ядрени оръжия. Тази угроза обаче получава много по-малка публичност, коментира вестникът, като посочва, че европейските политици като цяло са услужливо настроени към Москва. В публикацията, представена от Портал Европа, вестникът припомня, че Русия нееднократно е използвала доставките на газ като оръжие на външната си политика и определя като наивни обясненията, че "Газпром" не би спрял доставките, защото това не е в негов финансов интерес. "Това би било вярно, ако "Газпром" беше нормална търговска компания, каквато тя не е," коментира Дейли Мейл. Някои страни-членки на ЕС като Словакия и България получават всичкия си газ от Русия, уточнява британският вестник, а като изход от ситуацията посочва, че Европа има една - единствена възможност - драстично да намали зависимостта си от природния газ, особено в производството на електроенергия. *Страни като България и Словакия са изцяло зависими от руските енергийни доставки, алармира в коментар британският вестник под заглавие "Как руснаците планират да завладеят Великобритания".*

Британският вестник "Дейли мейл" помещава обширен коментар за "Газпром", който започва така....:

"Коя сграда в Европа има най-голяма потенциална власт върху британските граждани? Парламентът? Дауннинг Стрийт 10? Или Европейският парламент? Не. Това е високата офис-сграда, обвита в син газ, на върха на която има пирамида. След 10 години обитателите на тази сграда ще бъдат в състояние да разтреперят цяла Европа. Защото това е корпоративното седалище на "Газпром" - руският монополистки газов гигант."

[Портал ЕВРОПА ви представя материала с незначителни съкращения. Оригиналният текст вижте на английската версия на Портал ЕВРОПА - ТУК.](#)

Изданието обобщава, че в момента Европа получава една четвърт от своята енергия чрез природен газ, като прогнозите са делът му да се увеличи с 30% до 2016 година.

"Европа вече е силно зависима за това от Русия - което означава от "Газпром". Някои

страни-членки на ЕС като Словакия и България получават всичкия си газ от Русия, а Германия - 43% и Франция - 27%. И двете числа ще се увеличат драматично след като започне да функционира новият тръбопровод на "Газпром" под Балтийско море" - подчертава "Дейли мейл" и заключава, че тъй като вече е твърде зависим от Русия, ЕС изпада в положение, в което в рамките на 10 години и най-малкото прекъсване на доставките от "Газпром" - особено през зимата - ще има опустошителни последствия.

"До 2016 година "Газпром", който понастоящем контролира 16 процента от световните доставки на газ, ще бъде в състояние да нанесе много повече щети - просто като спре кранчето - отколкото Червената армия беше способна да направи при евентуално задействане на ядреното копче." Според вестника именно сега опасностите от мощта на "Газпром" са най-ясни - в седмицата, в която Русия отново "показа мускули", отказвайки да екстрадира Андрей Луговой - главния заподозрян на "Скотланд Ярд" за убийството на Александър Литвиненко.

Пред лицето на тази заплаха, Великобритания е в по-добро положение от повечето страни от ЕС, защото "твърде малка част от нашия природен газ идва от Русия и вече сме поставили началото на дългосрочни договори, включващи главно норвежка продукция", пише "Дейли мейл", но пита риторично: "Вярва ли някой, че - предвид хаоса в Европа и липсата на власт у ключовите услуги и индустриални сектори - и Великобритания, и Норвегия биха могли да удържат политическия натиск за поделение на наличния природен газ?". Великобритания е особено уязвима заради високия процент произвеждана от природен газ електроенергия на Острова, пояснява вестникът. Според "Дейли мейл" "... ние сме стратегически и икономически зависими от Европа, която взима половината от нашия износ. Един хаос в тази сфера би извадил икономиката ни извън строя." По-нататък коментаторът разказва за масивната сграда на "Газпром" в Москва, влизането в която според него е по-трудно, отколкото преминаването на някои държавни граници. Журналистът описва как в крайна сметка е бил пуснат в много големия кабинет на прес-говорителя на президента на "Газпром" Сергей Куприянов, който "...изглежда млад и остър в своя добре ушит копринен костюм, обаче поведението му е странно като за говорител - той е арогантен, дори войнствено настроен".

Представителят на "Дейли мейл" пише, че е започнал с въпроса дали "Газпром" обмисля използването на алтернативни технологии, с по-малко негативно влияние върху околната среда, предвид глобалното затопляне. "За щастие общественото мнение в Русия не се интересува от такива неща", рязко отвърнал говорителят, пише британският вестник. После журналистът попитал дали Западна Европа трябва да се безпокои заради нарастващата зависимост от енергийните доставки на "Газпром". Сергей Куприянов отговаря така: "Ни най-малко. Това е търговска сделка, която гарантира сигурността на доставките. Целим дългосрочни договори. Това е нормален бизнес."

"Дейли мейл" отсича: "Обаче нормалният бизнес е последното нещо, което "Газпром" прави - компанията е може би най-важното оръжие в арсенала на президента Путин и той активно си го наглежда." Председателят на "Газпром" е Дмитрий Медведев, първи вицепремиер, близък съюзник на Путин и негов потенциален наследник на президентския пост. В борда на директорите на "Газпром" участват също министрите на търговия, на енергетиката и на външните работи, пояснява "Дейли мейл".

"Газпром" беше инструментът, чрез Който Путин възстанови руската хегемония над бившия Съветски съюз, изнудвайки бившите съветски републики да спрат енергийните доставки през

зимата и "купувайки" централноазиатските страни чрез овладяване на техните икономики. Компанията също е ключ за здравия контрол на Путин във вътрешен план в Русия. Куприянов често се появява по руската телевизия, който факт има просто обяснение - година след като пое властта, Путин реши да премахне независимите медии в Русия. Когато единственият независим телевизионен канал бе затворен през 2001 г., именно "Газпром Медия" го пое и го превърна в пропагандно оръжие на Кремъл.

"Дейли мейл" допълва, че "Газпром" е закупила и двата големи независими национални вестници в Русия. "Последният останал значим такъв - "Комерсант" - бе лично закупен миналия ноември от злокобния узбекски олигарх Алишър Усманов, председател на "Газпроминвест Холдингс". Главният редактор на изданието бе незабавно уволнен, а военният кореспондент Игор Сафронов мистериозно намери смъртта си, месеци по-късно, пише още "Дейли мейл" и заключава: "В момента "Газпром" контролира цял куп доскоро независими медии като телевизии, радиостанции и вестници - всички верни в отразяването на Кремълската линия... Епохата на свободното слово, започната от Михаил Горбачов чрез гласността и перестройката, вече е минало."

Според автора олигархията в Путинова Русия има два компонента - първият е руската мафия - която "е в ексклузивна позиция да се облагодетелства от невероятните богатства, натрупани от провалената руска приватизационна програма". Путин е легитимирал и приобщил руските мафиоти в замяна на тяхната неотменна политическа подкрепа. Втората съставна част на олигархията са самите "хора на Путин" - хора от КГБ и от бившите служби за сигурност.

Вестник "Дейли мейл" цитира водещия руски експерт по социалните въпроси Олга Крищановская, според която 58% от висшите фигури по времето на Путин са взети от службите за сигурност, докато при Горбачов техният процент е бил едва 5 на сто. В коментара е цитиран Александър Лебедев, който заедно с Горбачов притежава един от малкото останали в Русия независими вестници - "Новая газета" - Лебедев казал пред Би Би Си, че огромните богатства на бизнесмените-милиардери в Русия са по-малки, отколкото невероятните тайни богатства, натрупани от корумпираните Путинови министри... Руският социален министър бил вероятно най-забогателият - според Лебедев, който самият е banker-милиардер, олигарх и член на парламента от Путиновата партия.

Ефектите от това са очевидни, пише "Дейли мейл". В средата на април Гари Каспаров - бивш световен шампион по шахмат - се опита да поведе мирен поход с 2 000 опоненти на Путин. Те бяха обкръжени от 9 000 тежковъоръжени полицаи които насилнически разпръснаха тълпата. Миналия уикенд на срещата на върха ЕС-Русия в Самара, германският канцлер Ангела Меркел се оплака, че Каспаров и неколцина негови поддръжници са били задържани на московското летище и не им е било позволено да дойдат в Самара, за да протестират по време на срещата на върха. Путин окачестви Каспаров като "маргинал" и дори попита: "Както всъщност е чистата демокрация?" Дейли мейл заключава - "Със сигурност той не изглежда да разбира, че това е система, при която гледните точки на малцинството не се репресират."

Британският вестник пише още, че президентът на Русия е започнал "безмилостна кампания за елиминиране от руската икономика на всички големи независими играчи". "Дейли мейл" припомня, че през 1994 г. компанията "Шел" е закупила дял в крупния проект за петрол и газ "Сахалин 2" - най-големия в света. Това беше отчетено като най-големия пробив на чуждестранна инвестиция в Русия. "След седем години на тормоз и пречене, "Шел" накрая бе принудена да продаде своя дял за 3.7 милиарда британски лири. Купувачът? "Газпром" разбира се" - пише "Дейли мейл".

Журналистът от британския вестник попитал по този повод говорителя на "Газпром" дали това означава, че чуждестранните инвеститори повече не са добре дошли в Русия. "Направо щях да падна от отговора" - пише представителят на "Дейли мейл" и цитира Сергей Куприянов да казва следното: "Русия повече не се нуждае от никакви чуждестранни инвестиции. През деветдесетте нямаше нито капитал, нито опит. Сега имаме в изобилие и едното, и другото. Нямаме нужда чужденци да се възползват от нашите ресурси. Русия сама ще развива своите суровини." Авторът на обширния материал прогнозира, че скоро и "Бритиш петролеум" ще трябва да се раздели - като "Шел" - със своя дял в смесеното предприятие TNK-BP. Вестникът допълва - "Бритиш петролеум" дори имаше дързостта да наддава за някои от активите на "Юкос" на опонента на Путин Михаил Ходорковски, но без изненада "Газпром" спечели търга, който беше "всичко друго, освен прозрачен".

По-нататък "Дейли мейл" обяснява, че Германия е била най-активната страна в настояването си европейската енергетика да бъде базирана върху доставките на природен газ от страна на Русия. Най-важната стъпка в тази посока е проектът "Нордстрийм" - северноевропейския тръбопровод по дъното на Балтийско море - смесено предприятие на стойност 4.5 милиарда британски лири, 51% от което се притежава от "Газпром", а 49 на сто са собственост на германските компании BASF и E.ON. Проектът предвижда изграждане на гигантски тръбопровод директно в Германия от Русия през Балтийско море. Основната причина за маршрута е политическа - обяснява британският вестник - а именно, да се избегне необходимостта тръбите да минават през Полша и прибалтийските държави, "... които заради горчивия си опит остават дълбоко невярващи в задълбочаващата се енергийна зависимост на Европа от Русия."

Говорителят на "Газпром" Куприянов казва, цитиран от "Дейли мейл", че плановете на "Газпром" са за постепенно удвояване на обемите на доставки на природен газ за Западна Европа в следващите 10 години. Ключови за това са "Нордстрийм", както и южният петролопровод през Турция към Италия.

"Дейли мейл" припомня, че президент на Северноевропейския тръбопровод по дъното на Балтийско море е Герхард Шрьодер, който пое тази високоплатена длъжност веднага след като изтече канцлерският му мандат в Германия - мандат, през който той успя "да съблазни" правителството в Берлин да подкрепи схемата на проекта, както и дългосрочните договори за покупки.

Британският вестник отбелязва, че поведението на Шрьодер е предизвикало "повдигане на вежди" в Германия в доста по-малка степен, отколкото се е очаквало.

И така, доколко Европа вярва на Путин - пита вестникът и отбелязва, че британското правителство е "забележително неразговорливо", когато става въпрос дали Русия е действаща демокрация.

"Дейли мейл" припомня случаите Александър Литвиненко, Анна Политковская, действията на Кремъл спрямо Чечения и други.

"Руското ръководство е съвсем безскрупулно: Европа трябва да всяка цена да избегне зависимостта от него" - категоричен е вестникът.

Авторът на коментара посочва като пример как на вечеря в Москва решил да си поръча бутилка грузинско вино, но бил учуден, като му казали, че няма. Русия наложила забрана за внос на грузински стоки заради политическите спорове с тази страна. Припомня се, че Москва многократно е прекъсвала доставките на газ за Украйна, Грузия, Беларус и Армения, "а клиентелистката й страна Узбекистан отрязва газта за Киргизия и Таджикистан". При това - умишлено през зимата. "Дейли мейл" разсъждава, че "кранчето на "Газпром" е утвърдена маневра на руската външна

политика".

"Дейли мейл" разсъждава, че към момента Западна Европа все още не е дотолкова зависима от руските енергийни доставки, че "оръжието да може да бъде незабавно активирано". Това обаче се променя, предупреждава британският вестник. "Някои казват, че не бива да се тревожим, защото спирането на доставките не би било от финансов интерес за "Газпром". Според вестника подобно успокоение е "изключително наивно". Това би било вярно, ако "Газпром" беше нормална търговска компания, каквато тя не е."

"Разбира се, едно такова оръжие може да бъде ефективно и без да бъде задействано. Европейската зависимост от Русия може просто да доведе до една политика на смирено подлизурство" - пише "Дейли мейл" и цитира Дейвид Кларк - когото авторът познавал като специален съветник на Форин Офис, но който понастоящем е председател на Фондация "Русия" - да казва, че лично той не вярва в "сценария Пърл Харбър" в отношенията ЕС-Европа. Кларк казва още: "Вярвам, че в момента тече процес, при който европейските политици скоро ще разберат, че не е в техен интерес да се окажат от грешната страна на отношенията с Русия".

Коментаторът в "Дейли мейл" нарича Тони Блеър "най-глупавият човек" за това, че е съзрял опасност за британската външна политика в Ирак - каквато според вестника не е съществувала - но остава "напълно незаинтересован" от рисковете при една руска "енергийна доминация" над Европа. Като пример се привежда как през април 2006 г. "Газпром" е започнала преговори с цел закупуване на мажоритарен дял от "Centrica" и "Бритиш газ". На 26 април било съобщено, че Блеър е на мнение, че не би следвало да се предприема опит за блокиране на това начинание. На следващия ден говорител на "Даунинг стрийт" 10 изяснил позицията на Блеър: той мислел, че става въпрос за "свободна търговия". При положение, че Блеър вярва, че "Газпром" провежда "свободна търговия", вестник "Дейли мейл" цитира Джордж Сорос - милиардера-филантроп, който е репликирал, че Европа разчита на "страна, която не се колебае да използва монополистката си мощ по непочтени и произволни начини".

По-нататък в обширния анализ "Дейли мейл" разсъждава за това, какво би могла да направи Европа. Едно от възможните решения е да се получат алтернативни доставки на природен газ. Единствените надеждни и крупни алтернативни източници са в Каспийския и в Централноазиатския региони. Но в момента природният газ от тези райони може да достигне до Европа единствено през Русия, т.е. транзитът ще бъде контролиран от "Газпром".

Затова Европа има една - единствена възможност, ако иска да избегне статута си на "клиент" - Европа трябва драстично да намали зависимостта си от природния газ, особено в производството на електроенергия.

В заключение коментаторът на британския вестник посочва: "Газпром" се превърна не само в монополен доставчик за Европа на руски газ, но също така на каспийски и централноазиатски газ. Това представлява много по-фундаментална и правдоподобна заплаха за Европа, отколкото ислямския тероризъм или севернокорейските ядрени оръжия. Тази угроза обаче получава много по-малка публичност."

**Материалът в "Дейли мейл" е илюстриран с тази снимка. Текстът под нея гласи:
"Страховито: Говорителят на "Газпром" Сергей Куприянов".**